

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa J.Z.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Zdrowia, Ministrowi Gospodarki
i Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 grudnia 2007 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 26 lipca 2007 r., sygn. akt [...],

- 1) uchyla zaskarżone postanowienie o odrzuceniu apelacji;**
- 2) przyznaje adwokat D.R. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta) powiększoną o stosowną stawkę podatku od towarów i usług tytułem wynagrodzenia nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 26 lipca 2007 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 27 kwietnia 2005 r. Wskazał, że powód zwolniony w całości od kosztów sądowych, mimo wezwania, nie uiścił opłaty podstawowej od wniesionej apelacji, a w terminie otwartym do jej uiszczenia złożył wniosek o zwolnienie go od kosztów sądowych w zakresie tej opłaty. Wniosek ten, jako niedopuszczalny, został odrzucony postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 26 lipca 2007 r. i w związku z tym odrzucona także została apelacja powoda na podstawie art. 373 w zw. z art. 370 k.p.c. i art. 14 ust. 2 w związku z art. 100 ust. 2 u.k.s.c., bez uprzedniego ponownego wezwania go do uiszczenia opłaty podstawowej, bowiem Sąd Apelacyjny uznał, że potrzeba taka nie zachodziła po prawomocnym odrzuceniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, ponieważ w chwili złożenia tego wniosku obowiązek uiszczenia opłaty już istniał.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik powoda wnosił o jego uchylenie i przyznanie pełnomocnikowi powoda z urzędu wynagrodzenia za prowadzenie sprawy w postępowaniu zażaleniowym stwierdzając, że nie zostało ono uiszczzone, w tym również wydatku w kwocie 30 zł., którą pełnomocnik uiścił za powoda jako opłatę podstawową od apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego za utrwalone już należy uznać stanowisko, że mimo istotnej zmiany przepisów o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nie stracił aktualności pogląd, iż obowiązek uiszczenia opłaty przy wniesieniu pisma do sądu nie ogranicza prawa żądania zwolnienia od kosztów sądowych, a zatem niedopuszczalne jest odrzucenie nie opłaconego środka odwoławczego, zawierającego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie obejmującym ten środek, nawet jeżeli wniosek został prawomocnie oddalony. Konieczne jest wówczas ponowne wezwanie do uiszczenia należnej opłaty (porównaj między innymi orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego

1976 r. III CZP 11/76, OSNC z 1976 r., nr 7-8, poz. 162, z dnia 21 kwietnia 1999 r. I CKN 1461/98, OSNC z 1999 r., nr 11, poz. 196, z dnia 31 maja 2006 r. IV CZ 40/06, z dnia 6 października 2006 r. V CZ 66/06, nie publ.).

Takie samo stanowisko zajął Sąd Najwyższy w odniesieniu do sytuacji, gdy wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od środka odwoławczego zostały prawomocnie zwrócone, nie wywołując żadnych skutków prawnych (porównaj między innymi postanowienia tego Sądu z dnia 7 listopada 2006 r. I CZ 69/06 i z dnia 10 stycznia 2007 r. I CZ 123/06 nie publ.).

Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela argumentację prawną zawartą w powyższych orzeczeniach, która znajduje także odpowiednie zastosowanie w sytuacji prawomocnego odrzucenia wniosku o zwolnienie od opłaty od środka odwoławczego, w tym niedopuszczalnego wniosku o zwolnienie od opłaty podstawowej. Złożenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych wyłącza obowiązek uiszczenia opłaty od pisma objętego tym wnioskiem, przy czym nie ma podstaw do uzależnienia takiego skutku wniosku o zwolnienie od opłat od jego dalszych losów, bowiem prowadziłoby to w konsekwencji do rozszerzającej wykładni przepisów regulujących odrzucenie środków odwoławczych z powodu nie uiszczenia opłat. Powodowałoby to skutki nie do przyjęcia, gdyż w sytuacji niezaskarżalnego zwrotu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych lub jego odrzucenia, strona nie miałaby już żadnej możliwości uiszczenia takiej opłaty, skoro jednocześnie Sąd odrzucałby środek odwoławczy. Na niedopuszczalność wykładni prowadzącej do takich rezultatów zwrócił już uwagę Sąd Najwyższy w powołanej wyżej uchwale z dnia 26 lutego 1976 r. II CZP 11/76.

W konsekwencji za nietrafne należy uznać stanowisko Sądu Apelacyjnego zajęte w zaskarżonym postanowieniu, że po odrzuceniu niedopuszczalnego wniosku powoda o zwolnienie go od opłaty podstawowej od apelacji, nie zachodziła potrzeba wezwania go do uiszczenia tej opłaty w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia apelacji. Wezwanie takie było konieczne i dopiero po bezskutecznym upływie tygodniowego terminu do uiszczenia opłaty, zachodziłyby wskazane przez Sąd Apelacyjny podstawy do odrzucenia apelacji.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ w zw. z art. 394 § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie.

Na wniosek pełnomocnika powoda orzeczono o przyznaniu mu wynagrodzenia za nie opłaconą pomoc prawną, udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym (art. 98 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.). Z braku podstawy prawnej koszty te nie obejmują uiszczonej za powoda przez pełnomocnika z urzędu opłaty podstawowej od apelacji.